

Udskrift af dombogen

D O M

afsagt den 2. februar 2026

Rettens nr. 3-516/2022

Politiets nr. 37TC-89111-00010-20

Rettens nr. 1-517/2022

Politiets nr. 37TC-89111-00011-20

Anklagemyndigheden

mod

Tiltalte

født den Dato 1978

og

Tiltalte A/S

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskrift er modtaget den 12. januar 2022.

Tiltalte og Tiltalte A/S er tiltalt for overtrædelse af

1. (+2)

Tiltalte

dyrevelfærdslovens § 58, stk. 12, jf. stk. 3, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 2
(dagældende dyreværnslovs § 28, stk. 9, jf. stk. 3, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 1)
og bekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 om beskyttelse af dyr under
transport § 37, stk. 1, nr. 1, jf. Rådets forordning (EF) nr. 1/2005, artikel 3,
litra c, jf. bilag I, kapitel I, nr. 1, og kapitel II, pkt. 1.1, litra a
ved den 25. september 2020 i tiden fra ca. kl. 05.00 til ca. kl. 09.00 som fører
af lastbil Reg. nr. 1 og sættevogn Reg. nr. 2 i forbindelse med udøvelse af
erhverv at have transporteret 680 grise fra besætningen, CHR.nr., Adresse 1 i
By 1 til Samlested, Adresse 2 i By 2, og herunder undladt at anvende
transportmidlet på en sådan måde, at dyrene ikke kom til skade eller blev påført
lidelse, og sådan at dyrenes sikkerhed ikke blev tilgodeset, i hvilken
forbindelse 67 grise fordelt på de 3 nedste dæk, blev udsat for grovere
uforsvarlig behandling med karakter af mishandling og var døde eller døende
som følge af overophedning, kreds-løbskollaps og shock ved ankomst til
samlestedet, idet ventilationen på sætte-vognen var utilstrækkelig, og
temperaturen på sættevognen var på et for grise højt niveau, alt hvorved
de 67 grise blev udsat for den højeste grad

af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Tiltalte A/S

dyrevelfærdslovens § 58, stk. 13, jf. stk. 12, jf. stk. 3, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 2 (dagældende dyreværnslovs § 28, stk. 11, jf. stk. 9, jf. stk. 3, jf. stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 1) og bekendtgørelse nr. 26 af 13. januar 2020 om beskyttelse af dyr under transport § 37, stk. 3, jf. stk. 1, nr. 1, jf. Rådets forordning (EF) nr. 1/2005, artikel 3, litra c og art. 6, stk. 3, jf. bilag I, kapitel I, nr. 1, og kapitel II, pkt. 1.1, litra a

ved som transportvirksomhed og arbejdsgiver at være ansvarlig for, at Tiltalte den 25. september 2020 i tiden fra ca. kl. 05.00 til ca. kl. 09.00 førte lastbil Reg. nr. 1 og sættevogn Reg. nr. 2 og i forbindelse med udøvelse af erhverv transporterede 680 grise fra besætningen, CHR.nr., Adresse 1 i By 1 til Samlested, Adresse 2 i By 2, og herunder undlod at anvende transportmidlet på en sådan måde, at dyrene ikke kom til skade eller blev påført lidelse, og sådan at dyrenes sik-kerhed ikke blev tilgodeset, i hvilken forbindelse 67 grise fordelt på de 3 ne-derste dæk, blev udsat for grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling og var døde eller døende som følge af overophedning, kreds-løbskollaps og shock ved ankomst til samlestedet, idet ventilationen på sætte-vognen var utilstrækkelig, og temperaturen på sættevognen var på et for gri-sene for højt niveau, alt hvorved de 67 grise blev udsat for den højeste grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængselsstraf for så vidt angår Tiltalte og bødestraf for så vidt angår Tiltalte A/S.

Anklagemyndigheden har endvidere, for så vidt angår Tiltalte, nedlagt påstand om betinget frakendelse af retten til at beskæftige sig erhvervsmæssigt med transport af dyr, jf. dyrevelfærdslovens § 62, stk. 2 (tidligere dyreværnslovens § 29a, stk. 1).

De tiltalte har nægtet sig skyldige.

Sagens oplysninger

Der er afgivet forklaring af de Tiltalte og Tiltalte A/S ved Vidne 1 og af vidnet embedsdyrlæge Vidne 2.

Tiltalte har forklaret, at han arbejder med transport af dyr. På en måned transporterer han typisk mellem 10.000 og 20.000 grise fordelt

på omkring 30 transporter. Han har kørt med dyr i over 20 år, heraf ca. 10 år i Danmark. I Danmark har alle transporter været svinetransporter. I Polen har han også transporteret andre dyr. Det kan godt passe, at han har gennemført omkring 3.500 svinetransporter i Danmark. Han har aldrig fået nogen påtaler, bøder eller andet for ikke at gøre det ordentligt. Han har aldrig været udsat for, at så mange grise er døde under en transport. Da han så, at grisene var døde, tænkte han, at der måtte være sket noget, men han ved ikke, hvad der kan være sket.

Han arbejdede for Tiltalte A/S den 25. september 2020, og han var i besiddelse af et kompetencebevis. Den sættevogn, han kørte med den pågældende dag, var den eneste sættevogn, han kørte med i Tiltalte A/S. Han kan bekræfte, at man lægger den pågældende sættevogn fra neden og op. Man aflægger den fra oven af og nedefter. Skodderne stod, som det ses på foto 4-5 i fotorapporten, da han læssede bilen. Man åbner og lukker skodderne med en fjernbetjening. Fjernbetjeningen ligger løst, så man kan gå rundt med den. Man åbner skodderne på hver side særskilt. Man kan ikke regulere skodderne på de enkelte dæk særskilt. Han åbnede skodderne halvt den pågældende dag, fordi grisene kom fra en kold stald, og han ville undgå, at de fik det for koldt under pålæsningen.

Forevist forhold 1, bilag 11, foto 6, forklarede han, at taget kan åbnes, og det skal være åbent under læsningen, for ellers vil han ikke kunne gå oprejst på 4. og 5. dæk. Det åbnes med håndkraft. Da han kom til pålæsningsstedet, åbnede han først skodderne, dernæst rampen og så taget. Det kan godt passe, at taget er 1,2 meter i bredden. Når man åbner taget, er det helt åbent. Det er åbent i hele tagets længde, således at der er åbent ud til det fri i 1,2 meter i hele tagets længde. Forevist forhold 1, bilag 11, foto 7-8 forklarede han, at når han har lukket grisene ind på det nederste lag, lukker han dækket ned. Lågen, der ses nederst i foto 8, bliver lukket, når han er færdig med at laste nederste dæk. Højden på hvert dæk er den samme, men han kan ikke i centimeter sige, hvor høje de er.

Han havde tidligere hentet grise fra samme besætning. Det skete enten hver uge eller hver anden uge. Man kan nok godt sige, at han kendte forholdene på stedet. Ved afhentningen af grise får han et papir, hvor der står, hvor mange uger grisene er, og hvor mange han lægger på. Forevist forhold 1, bilag 14 forklarede han, at det er det papir, han får udleveret ved læsningen af grise. Dyrslågen er ikke til stede ved pålæsningen, men han får dokumentet, hvor både dyrslågen og landmanden har skrevet under. Afstanden mellem lastbilen og staldbygningen var ca. to meter ved læsning. Han har ikke før den pågældende kørsel oplevet problemer med grise fra besætningen. Han havde på tidspunktet for kørslen hørt om, at der tidligere havde været grise fra samme besætning, som var døde under kørsel med samme sættevogn. Det var en bekendt, der havde fortalt om det. Det gav ham ikke anledning til at gøre noget andet, end han altid har gjort. Der var 680 grise på lastbilen den pågældende dag. Grisene var ens i størrelsen. Han fordelte grisene jævnt over de enkelte

dæk. Pålæsningen varede omkring to timer. Bilen holdt stille under pålæsningen. Han var ikke alene om at læsse grisene på. Han stod på sin rampe. Der var en ansat fra svinebesætningen, som arbejdede med at få svinene fra stald-døren og ud til bilen. Det var hans opgave at tælle grisene, kontrollere dem for skader, læsse dem ind i boksen og lukke boksen. Hos den pågældende bondemand varede pålæsningen længe, fordi han havde en meget snæver me-talrampe. Grisene ville ikke gå videre, når de kom hen til rampen, så medarbejderne fra gården var nødt til at skubbe på grisene, for at de kom hen til ham. Medarbejderne fra gården kom sand på ramperne, for ellers blev der meget glat. Pålæsning varede derfor altid ret længe, og grisene kom ind til hans rampe beskidte og trætte. Han kan ikke sige med 100 % sikkerhed, om grisene var syge eller raske, men de så trætte ud. Hos den pågældende bonde var det altid på samme måde. Grisene hos den bonde var mere trætte, end han har oplevet hos andre leverandører.

Foreholdt, at temperaturen i lastbilen i By 1 angiveligt steg til mellem 32 og 38 grader, forklarede han, at temperaturfølerne befandt sig på et meget lavt punkt på hvert dæk. Nogle af svinene kan komme til at læne sig op ad en føler, så føleren kommer til at måle svinets kropstemperatur. Han ved af erfaring, at temperaturen bør være lavere end de anførte 32 til 38 grader. Han vil tro, at temperaturen højst bør være 25 grader. Følerne er placeret længst fremme inde i sættevognen. Der er kun én sensor på hvert dæk. Temperaturen inde i vognen stiger, når køretøjet står stille, da der ikke sker nogen ud-skiftning af luften. Når køretøjet står stille, bevæger grisene sig mere. Det kan godt være, at det også kan være en faktor, der kan få temperaturen til at stige. Han kan åbne skodderne for at regulere temperaturen. Det plejer at være nok. I forhold 1, bilag 11, foto 4 og 5 ses skodderne at være halvt åbne. Det er forskelligt, hvordan skodderne skal stå. Han indstiller dem på bag-grund af sin erfaring, og han er altså ikke blevet instrueret i, at skodderne al-tid skal stå halvt åbne. Placeringen af skodderne afhænger af temperaturen, og om det blæser. Det var koldt den pågældende dag – omkring 0 grader. Så vidt han husker, var der rim om morgenen. Han begyndte pålæsningen klok-ken 5 om morgenen. Foreholdt afhøring af 28. september 2020, forhold 1, bilag 2, afsnit 5 forklarede han, at det var koldt. Det er korrekt, at det ikke regnede. Han stod et sted, hvor det ikke blæste, men det kan godt være, at det blæste, når man kom væk fra gården. Gården lå nærmest nede i et hul, og han stod tæt på bygningen på den ene side, så det blæste ikke der, hvor han befandt sig. Han gjorde det, han skulle for at sikre, at der ikke blev for varmt, hvilket var at åbne rampen og åbne skodderne halvt op. Man kan godt kigge ind på de enkelte dæk. Alt under pålæsningen var i orden.

Der er ikke krav om temperaturmåler på transporter på under 100 km. Han ved ikke, om der er krav om temperaturmåler på transporter på over 100 km. Temperaturaflæseren på den lastbil, han kørte i den 25. september 2020, sad udenfor mellem kabinen og sættevognen. Når han er ved at læsse, kan han ikke se temperaturmåleren, da han ikke må forlade rampen, før pålæsningen er slut. Under en lang transport er man nødt til helt at lukke skodderne, for

ellers bliver der for koldt. Det er som regel sådan, at temperaturen falder, når man åbner skodderne. Han ændrede på indstillingen af skodderne, da han var færdig med pålæsningen. Det var hans vurdering, at indstillingen skulle ændres, fordi der kom for meget damp ud fra sættevognen. Når man begynder at læsse grise, vil der straks komme damp ud fra sættevognen. Da han konstaterede, at der var for meget damp, åbnede han skodderne helt. Samtidig blev taget lukket. Skodderne var åbne, da han kørte fra stedet. Foreholdt forhold 1, bilag 6, forklarede han, at skodderne er helt åbne på ANPG-fotoet. Skodderne var indstillet sådan under hele kørslen til By 2. Der kan komme meget damp, når der er 0 grader eller under 0 grader udenfor i vejret, og når gårdejer leverer våde og beskidte svin. Så begynder de at afgive damp. De pågældende grise var våde og beskidte. Der kommer mere damp, når grise er våde og beskidte, end når de er tørre og rene. Den mekaniske ventilation er automatisk, så den tænder automatisk afhængigt af temperaturen i sættevognen. Systemet er tændt hele tiden, og det var det også under kørslen den 25. september 2020.

Vidne 1 har forklaret, at han er udlært landmand og har haft med grise at gøre i 40 år. Han har arbejdet med transport af grise siden 90'erne. De har ikke siden 1998 haft andet end de to episoder med så mange døde grise. Der kan være en enkel gris, der dør undervejs af forskellige årsager, men det er en sjældenhed. Tiltalte har været ansat hos dem siden 2019, og han er stadig ansat hos dem. Lastbilen og sættevognen nævnt i anklageskriftet tilhører Tiltalte A/S. Tiltalte fik en kort teknisk oplæring, da han startede, men det var unødvendigt, da Tiltalte havde meget erfaring i forvejen.

Han var ikke selv til stede, da grisene omfattet af den aktuelle sag blev læsset på bilen. Deres logistikmedarbejder Person 1 blev kaldt hen til samlestedet. Lastbilen er type 2 godkendt, hvilket betyder, at den er godkendt til lange transporter. Lastbilen bruges dog kun til kørsel i Danmark. Chaufføren kan aflæse temperaturen uden for lastbilen mellem trækkeren og sættevognen. Temperaturen kan ikke aflæses inde i bilen. Temperatursystemet er ikke koblet på en alarm, så man får ikke en alarm, hvis temperaturen bliver for høj. Der er ikke krav om alarmsystem for at få en type 2 godkendelsen. Der findes forskellige målersystemer, og nogle systemer giver alarm, når temperaturen bliver for høj. Tiltalte har beskrevet korrekt, hvordan ventilatorerne fungerer. Han husker ikke præcist, hvornår de tænder og slukker. Tiltalte kunne ikke have sat den mekaniske ventilation i gang, for den kører automatisk. Man kan slå det fra, hvis det skal repareres, men man skal ikke tænde det om morgenen, når man sætter lastbilen i gang. Ventilationssystemet var tændt på bilen den 25. september 2020.

Han var på stedet den dag, forholdet omfattet af Retten i Koldings dom af 22. oktober 2022 skete. Han blev ringet op af deres bemanning på Samlested på samme måde, som Person 1 blev ringet op, da Tiltalte havde oplevelsen. Efter nærværende sag indskærpede de over for chauffører og vognmænd, at de un-

der læsningen skal være opmærksomme på, om der er trætte grise, grise med lungeproblemer eller andet. Ud over at indskærpe, at de skulle være ekstra påpasselig, gjorde de ikke noget. Man kan undgå gentagelser ved at have chauffører, der er så dygtige som Tiltalte. De gør ligesom alle andre, og som de altid har gjort. Det vil sige, at de overvåger grise under læsning, og de justerer ventilationen efter temperaturen. Chaufføren går iblandt grisene, der bliver læsset. Chaufføren kan ikke stå nede ved de allerede læssede grise, da han ikke må forlade rampen under læsningen. Der er ikke praksis for at holde pauser under læsningen, da det af smittehensyn vil kræve et støvleskift. De har ikke efter denne sag haft flere drøftelser med deres chauffører om ventilation, end de har haft tidligere. De har ikke lavet om på deres procedurer. Det er chaufførens pligt at sikre, at grisene har den rette temperatur, så de ikke bliver for kolde eller varme. Hvis chaufføren tænker, at temperaturen er for høj, kan han åbne skodderne eller begynde at køre for at skabe cirkulation og derved sænke temperaturen. Det vil ikke give meningen at standse pålæsningen for at skifte tøj og køre en tur for at skabe ventilation. Når man er færdig med læsningen, stiller man skodderne efter antallet af grise og udetemperaturen. Det er usædvanligt, at en pålæsning tager to timer. Den pågældende landmand har nogle dårlige læsseforhold, som gør, at det tager lang tid at få lastbilen læsset. Der er ikke større risiko for, at temperaturen stiger, når læsningen tager længere tid, hvis skodderne er stillet efter reglerne. Udetemperaturen var fire grader den morgen, hvor læsningen begyndte. Grisenes kropsvarme varmer helt naturligt bilen op ligesom inde i en stald. Det ville kun have haft begrænset betydning for temperaturen, hvis skodderne havde været 100 % åbne i stedet for halvt åbne, mens bilen holdt stille, da der ikke er luftcirkulation, når bilen holder stille.

De mistænker leverandøren af de pågældende grise for ikke at have overholdt sin loyale oplysningspligt over for dem over en længere periode. PRRS er en respirationssygdom, som påvirker lungerne og immunforsvaret. Man får færre penge for grise, hvis grisene har den lungesygdom. En kunde i Polen har fortalt dem, at grisene er testet positive for den pågældende lunge-sygdom. Herefter har landmanden halvt erkendt over for ham, at grisene i stalden havde problemer. Hvis de havde haft den viden, havde de haft mulighed for at agere ud fra den viden. Han kan ikke huske, om det er efter episoden i september 2020, at de fik beskeden fra Polen. Resten af grisene fra transporten den 25. september blev af fødevarestyrelsen vurderet egnet til den videre transport til Polen, så de blev sendt til Polen og solgt. Man kan ikke umiddelbart se PRRS på grisene, hvis PRRS ikke er i udbrud, men det påvirker dog stadig deres immunforsvar. Grisene udvikler antistoffer, når de får PRRS, men når der er ny smitte i besætningen, bruger grise meget energi på at udvikle antistoffer, og de kan derfor blive mere påvirkelige over for den stress, grisene bliver udsat for under transporten.

Foreholdt forhold 1, bilag 13, hvoraf det fremgår, at temperaturen var mellem 8 og 12 grader i By 1 den pågældende dag, forklarede han, at han ikke ville have anbefale Tiltalte at gøre andet, end det han gjorde. Han

ville ikke have anbefalet Tiltalte at lukke skodderne helt op, da der i så fald havde været risiko for, at grisene ville få det for koldt. Han ville også have lukket taget og lukket skodderne helt op ved kørsel fra stedet, som Tiltalte gjorde, da ventilationen skal øges, når bilen er fyldt helt op. Skodderne er lukket helt op på ANPG-fotoet. Der kunne måske godt have været 750 grise på bilen, så der var på ingen måde overlæs på den, men den var nogenlunde fyldt op.

Ved type 2-godkendte køretøjer, kan man lovligt køre i mere end 8 timer. Man kan køre i 24 timer, før man skal raste, og så kan man køre 24 timer igen. Han er ikke bekendt med, at der skulle være krav om godkendelse af køretøjer alene til kørsel i Danmark. Der er ikke noget, der hedder en type 1-godkendelse. Brugeren af bilen har ansvaret for at transportere dyrene ansvarligt. Det er en selvfølge, at bilen skal kunne ventileres, men der er ikke krav om, hvordan bilen skal ventileres. Vognen anvendt til transporten den 25. september 2020 var over det niveau, der kræves. Han er enig i, at to at temperaturmålerne ikke virkede. Det var der heller ikke krav om. Målingen på TEMP 4 i forhold 1, bilag 5, hvoraf det fremgår, at temperaturen var 19 grader klokken 05.50 og 31,1 grader klokken 06.05, kan godt passe, da grise har en kropstemperatur på omkring 38 grader og varmer sættevognen op. Rent lovmæssigt bliver det problematisk, når temperaturen bliver over 30 grader.

Han køber grisene hos landmanden Person 2 og sælger dem videre til en landmand i udlandet. De er således ikke kun transportører. De har en kontrakt med Person 2 om, hvor mange grise han skal levere, og de har en aftale om pris og sundhedsstatus. Der står i kontrakten, at så snart der bare er mistanke om ændret sundhedsstatus, så har han pligt til at oplyse dem om det. Dette skyldes, at de ellers risikerer at smitte en udenlandsk landmands besætning med sygdom, hvilket vil være ansvarspådragende for dem.

I henhold til transportreglerne må der ikke være kliniske symptomer på sygdom før transport. Foreholdt, forhold 1, bilag 14 forklarede han, at det er en baggrundserklæring. Landmanden Person 2 har pligt til at have besøg af dyrlæge hvert 5. uge. Både besætningsdyrlægen og landmanden har skrevet under på baggrundserklæringen og givet den til Tiltalte, da Tiltalte skulle have den med til Samlested. Dokumentet er en erklæring fra besætningsdyrlægen og landmanden om, at grisene er sygdomsfrie.

Foreholdt forhold 1, bilag 31, 1. afsnit, forklarede han, at Dyrlæge er besætningsdyrlægen hos landmanden. Landmanden fortæller i brevet af 8. februar 2021, at gården har været inficeret med PRRS. Det er hans opfattelse, at besætningsdyrlægen burde have reageret langt tidligere. Foreholdt forhold 1, bilag 33, forklarede han, at bilaget viser, at PRRS er påvist ved blodprøve.

Foreholdt forhold 1, bilag 34, forklarede han, at det er en obduktionsrapport

fra Polen, som viser, at grisene havde tegn på PRRS. Forevist bilagets side 2 forklarede han, at fibrøs betændelse i bryst og mave kan være tegn på PRRS. Det kan ikke ses på billederne fra obduktionen af de døde grise fra transporten den 25. september 2020, at grisenes lunger er blevet skåret op. Hvis lungerne havde været skåret op, kunne de have været undersøgt for tegn på PRRS.

Foreholdt forhold 1, bilag 36, forklarede han, at Person 3 er deres medarbejder i handelsafdelingen. Han køber og sælger grise for Tiltalte A/S. Sundhedsstatus er et system, hvor man kan se hvilke sygdomme, der er registreret i alle besætninger. Hvis der er mistanke om udbrud af en sygdom, skal det indberettes. "Blå SPF" betyder, at der er tale om en produktions-virksomhed. De efterfølgende bogstaver er de sygdomme, grisene har haft. Mailen viser, at Person 3 reagerede på, at der var foretaget en ændring i hvilke sygdomme, grisene fra Person 2 var registreret til at have haft.

Foreholdt forhold 1, bilag 35, forklarede han, at samlepladser og chauffører bliver tjekket jævnligt ved uanmeldte besøg. Tiltalte har aldrig fået anmærkninger eller bøder. Han kan ikke huske, hvornår sættevognen sidst blev tjekket.

Foreholdt forhold 1, bilag 9, foto 16, forklarede han, at der ses grise med diarré. Grise får ikke diarré på to timer, så det er tegn på, at grisene har været syge og har gået under kummerlige forhold hos landmanden. Diarré er et tegn på, at grisene har et sundhedsmæssigt problem. Man ville kunne have set problemerne med grisene, hvis man havde kigget ind i stalden. Når de skal ind i lastbilen, løber de forbi Tiltalte, så det er ikke sikkert, at Tiltalte vil kunne have set det. Besætningsdyrlægen burde have reageret på dyrenes tilstand. De har ophørt samarbejdet med den pågældende landmand.

Foreholdt forhold 1, bilag 33, forklarede han, at det er korrekt, at blodprøve er udtaget fra grise fra en anden adresse, end grisene omfattes af nærværende sag. Modergrisene går på en anden gård end smågrisene, som bliver flyttet over på den gård, som de køber grise fra. De købte grise i sagen stammer således oprindeligt fra den adresse, der er nævnt i bilaget.

Embedsdyrlæge Vidne 2 har som vidne forklaret, at hun har været ansat i fødevarestyrelsen siden 2006. Hun foretager transportegnethedsvurderinger af grise. Hun var til stede den 25. september 2020. Det er lovpligtigt at bestille en dyrlæge til det samlested, hvorfra dyrene skal transporteres videre til udlandet. Grisene i den aktuelle sag skulle videre til Polen. Det var meningen, at grisene skulle gå fra en bil til den anden bil og køres afsted. I det omfang grisene ikke blev vurderet transportegnede, skulle de på stald. Chaufføren startede med at læsse grisene af fra toppen. Hun havde ikke udvekslet ord med chaufføren forinden, og hun havde ikke mistanke om problemer, før aflæsningen startede. Hun tror, at hun havde

mødt Tiltalte på det tidspunkt. Hun tror ikke, at hun på det tidspunkt havde noget at udsætte på Tiltaltes arbejde. Hun skal afgive en erklæring om sine observationer. Forehold forhold 1, bilag 8, side 1, sidste afsnit og side 2, de fire første afsnit, forklarede hun, at det er normalt, at smågrise til eksport har en gennemsnitsvægt på 30 kg. Hun husker ikke, om størrelsen på grisene var ensartede. Når hun har skrevet, at grisene på lag to var større end grisene på lag 1, skal det nok passe. Hun mener ikke, at der var overlæs. Hun har heller ikke vurderet, at de større grise stod for tæt. Hun tænker, at de var jævnt fordelt. Grisene på eksportbilen blev læsset af, for hvis der var mistanke om smitsom sygdom, skulle grisene ikke videre. Hun ved ikke, om hun dengang tænkte på det, men flere af grisene var også mere påvirkede af transporten, end hvad godt er. Transportsyge er en sygdom, der ofte opstår, når grise bliver presset. Det er en presset situation at skulle læsses på en bil og over på en anden bil. Det er en specifik sygdom og ikke et samlebegreb over flere typer af sygdom. Grisene drejer typisk rundt på sig selv og hælder meget med hovedet. Det er en form for hjernebetændelse. Transporten blev lukket ned, fordi der var mange døde grise. De var meget opmærksomme på mistanke om svinepest, som giver stor dødelighed. Hun kontaktede landmanden for at sikre, at han ikke havde stor dødelighed i besætningen. De var ikke ude at undersøge forholdene hos besætningsejeren. Hun kunne ikke umiddelbart konstatere, om der alene var tale om transportsyge, eller om der var tale om en underliggende sygdom.

Foreholdt video 1, lag 3, som er optaget på lastbilens midterste dæk, forklarede hun, at der ses døde og døende grise. Det ligner ikke, at den siddende gris kan komme op, og såfremt den kunne komme op, ville den nok have slingret.

Foreholdt video 2, lag 2, forklarede hun, at der ses døende og døde grise. Foreholdt video 3, lag 1, forklarede hun, at hun ikke kan udtale sig om, om der her ses døende grise. Grisene ser ud til at ligge tæt.

Hun deltog selv i obduktionen af nogle af de selvdøde grise. Foreholdt forhold 1, bilag 8, side 2, fra 2. sidste afsnit til og med side 3, 5. afsnit, forklarede hun, at mistanken om, at svinene skulle have haft svinepest eller andre sygdomme forud for transporten, blev afkræftet. De frigav dyrene til videre transport, da der ikke var tegn på, at de kunne have eksempelvis svinepest. De lagde også vægt på, at besætningsejeren ikke havde oplevet dødsfald i sin besætning. Transportøren skal være i besiddelse af en baggrundserklæring, når de har dyr til eksport. PRRS er noget andet end svinepest. Hun ved ikke, om der er noget, der indikerer, at grisene havde tegn på PRRS. Hun ved ikke, hvordan man konstaterer det. Hun kan ikke huske, om grisenes lunger blev skåret op i forbindelse med obduktionen. Når grise er blåviolet, kan det være tegn på iltmangel. Hun har ikke tidligere i så stort omfang set grise med lignende symptomer. Hun har set det i mindre omfang. Det sker af og til. De tilkaldte politiet, fordi det var rigtig mange grise, det handlede om. De tilkaldte tungvogncenteret til at undersøge bilen. Hun har selv kun beskæfti-

get sig med dyrene.

Foreholdt forhold 1, bilag 9, foto 15, hvor ses en liste over temperaturen målt på 20 levende grise, forklarede hun, at grises normaltemperatur er på 38-39 grader. Hun tror, at grisenes høje temperaturer skyldes overophedning og stress. Hun kan ikke huske, om grisene blev tilfældigt udvalgt. De høje temperaturer kan også være et udtryk for en i forvejen tilstedeværende sygdom. Hun ved ikke, hvor lang tid grise skal udsætte for høje temperaturer, før de får det dårligt af overophedning.

Foreholdt forhold 1, bilag 9, foto 6, forklarede hun, at hun tror, at overophedning kan give sig udslag i røde slimhinder. De røde slimhinder kunne også skyldes andre forhold, eksempelvis en øjeninfektion. Hun husker ikke, om det gik igen ved de døende grise, at de havde røde slimhinder.

Foreholdt forhold 1, bilag 9, foto 16, forklarede hun, at den pøl, der ses under grisene, er tynd afføring. Hun tror, at det er et udtryk for stress. Normalt plejer grise ikke at have så tynd afføring efter en transport, så hun tror, at grisene har været meget stressede. Det kunne også skyldes en forudgående sygdom.

Temperaturer mellem 30 og 38 grader er overhovedet ikke passende for en gris. Grise kan kun svede fra trynen, og de har derfor meget svært ved at komme af med varme, så de lider meget, når de har det for varmt. Når grise har det for varmt, vil de typisk gerne ligge på koldt underlag, og de gisper med åben mund.

Hun kan bekræfte, at det var hendes vurdering, at der var tale om grovere u-forsvarlig behandling, og at hun anbefalede, at der blev indhentet en udtalelse fra det veterinære sundhedsråd. Det anses for et grovere forhold, når de vurderer, at forholdet samtidig har karakter af mishandling. Dyrene har lidt ved at blive overophedet, og det er hendes vurdering, at det skyldes manglende ventilation. Hun var ikke i tvivl om hvilken lidelsesgrad, der var tale om. Det er fast procedure, at der skal ske forelæggelse for det veterinære sundhedsråd.

Hvis grise er syge, skal de ikke transporteres. Hun ved ikke, om PRRS kunne have givet symptomer af samme eller lignende art som de symptomer, der er konstateret. Ved en obduktion ville der sandsynligvis kunne ses forandringer på lungerne, hvis grisene havde haft PRRS. De lukker normalt ikke lungerne op, hvis de ikke ser nogen umiddelbar forandring på lungernes farve og tekstur.

Foreholdt obduktionsrapporten fra Polen i forhold 1, bilag 34, forklarede hun, at lungeødem kan være indikation på PRRS, men det vil kræve en nærmere undersøgelse at vurdere det. Det kan eksempelvis være i form af udtagelse af vævsprøver og blodprøver. Der blev ikke indsendt blodprøver i den

aktuelle sag, og hun kan ikke huske, om grisenes lunger blev skåret op.

Foreholdt blodprøven i forhold 1, bilag 22, hvor det på side 2 fremgår, at der er påvist PRRSV type 1, forklarede hun, at det er en sikker måde at påvise, om der er PRRS i grisene.

En udetemperatur på mellem 4 og 11 grader anser hun ikke som varmt i relation til transport af grise. Hun kan ikke huske, om hun har oplevet problemer af samme karakter som i den aktuelle sag, hvor der ikke har været varmt vejr.

Foreholdt Retten i Koldings dom af 22. oktober 2024 forklarede hun, at hun ikke har drøftet den sag med sin kollega Person 4. Både den sag og den aktuelle sag er usædvanlige. Sager med 35 eller 67 døde grise sker sjældent. Hun har ikke tal på, hvor hyppigt det er.

Forholdt forhold 1, bilag 27, forklarede hun, at undersøgelsen foretaget af Person 5 er mere detaljeret, end den hun selv var med til. Når ordet "histologi" er brugt, betyder det, at de har været nede på celleplan under et mikroskop for at undersøge, hvordan cellerne opfører sig. Ordet "dilateret" betyder opspilet. En "stase i hjernevævet" er en ophobning af væske.

Det Veterinære Sundhedsråd har afgivet udtalelse den 13. december 2021 og supplerende udtalelse den 21. november 2025. Af udtalelse af 13. december 2021 fremgår blandt andet følgende: "... Rådet [finder], at den utilstrækkelige ventilation, de høje temperaturer og den høje luftfugtighed i vognen medførte, at dyrene var døde/døende ved ankomst til samlestalden".

Rettens begrundelse og afgørelse

Det er ubestridt, at Tiltalte den 25. september 2020, som fører af lastbil Reg. nr. 1 og sættevogn Reg. nr. 2, i forbindelse med udøvelse af erhverv, transportererede 680 grise fra By 1 til By 2, og at 67 grise var døde eller døende, da han ankom til By 2.

Efter bevisførelsen, herunder særligt udtalelserne fra det veterinære sundhedsråd sammenholdt med temperaturloggen fra sættevognen og temperaturmålingerne foretaget af Embedsdyrlæge Vidne 2 af 20 af de levende grise findes det bevist, at dødsårsagen var overophedning.

Efter det oplyste, var der tale om en såkaldt kort transport, og der var derfor hverken krav om mekanisk ventilation eller temperaturmåling i vognen.

Tiltalte har forklaret, at han placerede vognens skodder på baggrund af sin erfaring, og at hans placering af skodderne afhænger af temperaturen og vindforholdene. Under læsningen var skodderne halvt åbne,

og taget stod åbent. Under kørslen var taget lukket, og skodderne var helt åbne. Der er ikke oplysninger, der indikerer, at der skulle være uoverensstemmelse mellem det af tiltalte beskrevne, og det der faktisk skete. Der er ikke oplysninger om, at tiltaltes håndtering af pålæsningen og transporten af grisene, herunder hans indstilling af skodderne, skulle have afvejet fra sædvanlig praksis.

Det er for retten oplyst, at en anden chauffør end Tiltalte den 27. marts 2020 transporterede 684 grise fra samme besætning med sættevogn Reg. nr. 2 over den samme strækning, og at 35 grise var døde eller døende ved ankomsten. Tiltalte har forklaret, at han på tidspunktet for kørslen den 25. september 2020 havde hørt om, at der tidligere havde været grise fra samme besætning, som var døde under kørsel med samme sættevogn. Henset til, at vognsættet blev godkendt ved bilsyn den 10. august 2020, at Tiltalte forud for transporten den 25. september 2020 fik udleveret en erklæring fra besætningsdyrelægen vedrørende dyrenes sundhedstilstand, at Tiltalte efter sin egen forklaring hentede grise fra samme besætning hver uge eller hver anden uge uden at have oplevet lignende tidligere, og da der ikke er oplysninger om, at Tiltalte skulle have været bekendt med, hvad der var årsagen til, der havde været et usædvanligt højt antal døde grise under transporten den 27. marts 2020, finder retten det ikke godtgjort, at Tiltaltes kendskab til transporten den 27. marts 2020, burde have givet Tiltalte anledning til at handle anderledes, end han sædvanligvis gjorde ved transport af grise.

På baggrund af ovenstående, og da det ikke er godtgjort, hvad Tiltalte konkret burde have ændret ved sin handlemåde under transporten den 25. september 2020, er det ikke bevist, at Tiltalte har handlet uagtsomt. Det er derfor ikke bevist, at Tiltalte er skyldig i den rejste tiltale.

Da det herefter ikke er bevist, at der inden for Tiltalte A/S' virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en person i virksomheden, er det ikke bevist, at Tiltalte A/S er skyldig i den rejste tiltale.

Thi kendes for ret:

De Tiltalte og Tiltalte A/S, frifindes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger.

Dommer

